

Sygn. akt: I C 847/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2014 r.

Sąd Rejonowy w Nysie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Sądu Rejonowego Dobrawa Michałowska
Protokolant:	sekr. sądowy Dorota Luboch

po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 2014 r. na rozprawie

sprawy z powództwa I. Z.

przeciwko (...) S.A. w W.

o zadośćuczynienie

I. zasądza od strony pozwanej (...) S.A. w W. na rzecz powódki I. Z. kwotę 20.000 złotych (dwadzieścia tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 18 lutego 2014 roku do dnia zapłaty,

II. zasądza od strony pozwanej (...) S.A. w W. na rzecz powódki I. Z. kwotę 2.724,86 zł (dwa tysiące siedemset dwadzieścia cztery złote osiemdziesiąt sześć groszy) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

III. zasądza od strony pozwanej (...) S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 1.000 złotych (jeden tysiąc złotych) tytułem części opłaty sądowej poniesionej tymczasowo przez Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Powódka I. Z. w pozwie wniesionym 13 sierpnia 2014 roku przeciwko (...) S.A. w W., wniosła o zasądzenie od strony pozwanej na jej rzecz kwoty 50.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 18 lutego 2014 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią córki w wypadku komunikacyjnym, który miał miejsce dnia 24 stycznia 2000 r. Powódka wniosła także o zasądzenie od strony pozwanej kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według spisu kosztów. W uzasadnieniu powódka wskazała, że w wyniku wskazanego wypadku doszło do zerwania bliskich więzi rodzinnych jakie łączyły ją z córką, dalszą konsekwencją było również zerwanie tych więzi z wnuczką

W odpowiedzi na pozew (k. 49-52) strona pozwana – (...) S. A. w W. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazała, że dopiero wprowadzony 3 sierpnia 2008 r., art. 446 § 4 k. c. umożliwia stronom uzyskanie zadośćuczynienia za straty moralne z powodu śmierci osoby bliskiej. Zdaniem strony pozwanej nie sposób zgodzić się ze stanowiskiem powódki i Sądu Najwyższego, że żądanie zadośćuczynienia ma podstawę w art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. Z ostrożności procesowej pozwana podniosła, że wysokość żądanego zadośćuczynienia jest rażąco zawyżona.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Dnia 27 stycznia 2000 roku zmarła D. P. w wieku 38 lat. Jej śmierć była następstwem obrażeń wielonarządowych jakich doznała w wyniku wypadku samochodowego, któremu uległa jako pasażer pojazdu kierowanego przez R. P.. W chwili wypadku R. P. był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. Ochrony ubezpieczeniowej udzielił mu pozwany zakład ubezpieczeń.

dowód:

1. odpis zupełny aktu zgonu, k. 16-17,
2. wyrok Sądu Rejonowego w Strzelinie w sprawie II K 105/08, k. 12-13.

Powódka I. Z. ma 77 lat, jest emerytką, wdową. Zmarła D. P. była o starszą córką powódki. I. Z. ma jeszcze dwoje dzieci; syn mieszka w K., powódka pozostaje obecnie pod opieką córki A. N.. Powódka zawsze korzystała z pomocy córek, w szczególności D. P. za jej życia, z uwagi na zwyrodnienie nogi i kręgosłupa, obecnie wymaga opieki. D. P. wyprowadziła się z domu powódki, wkrótce po wyjściu za mąż w 1988 r. W chwili śmierci D. P. prowadziła odrębne gospodarstwo domowe z małżonkiem R. P., posiadała ośmioletnią córkę. Powódka utrzymywała bliski kontakt z D. P.. Córka często zajeżdżała do niej w drodze z pracy, chętnie jej pomagała w pracach domowych. W każdą niedziel spotykały się na rodzinnych obiadach, wspólnie spędzały święta. Dzięki córce, powódka miała również częsty kontakt z wnuczką, zarówno podczas wspomnianych spotkań rodzinnych jak i w postaci indywidualnej opieki. Powódka nie może pogodzić się ze śmiercią córki, przy wspomnieniu jej osoby wpada w rozpacz. Po otrzymaniu wiadomości o wypadku córki, powódka nie była w stanie udać się do szpitala, pozostawała w domu pod opieką pielęgniarki. Bezpośrednio po śmierci córki powódka, zażywała środki uspokajające zalecone przez lekarza rodzinnego. Powódka nie chciała korzystać z pomocy psychologa. Po śmierci córki stała się zamknięta w sobie i nerwowa. Około ośmiu lat temu, po ponownym ożenku zięcia – R. P., powódka straciła kontakt z zięciem i wnuczką, który do tego czasu był dobry. Powódka nie jest w stanie uporać się z negatywnymi uczuciami spowodowanymi utratą kontaktu z wnuczką, boli ją że nie uczestniczy w jej życiu, nie ma wiadomości na temat jej aktualnej sytuacji.

dowód:

1. zeznania świadków I. K. i A. N., k. 97
2. przesłuchanie powódki I. Z. k. 103.

Powódka wezwała pozwaną do wypłaty świadczenia w postaci zadośćuczynienia w kwocie 100.000 zł oraz odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej w kwocie 70.000 zł w dniu 21 lutego 2014 r. Pozwana odmówiła co do zasady wypłaty zadośćuczynienia, wystąpiła również z propozycją zawarcia ugody pozasądowej, na podstawie której dokona wypłaty kwoty 10.000 zł z tytułu odszkodowania za znaczne pogorszenie się sytuacji życiowej powódki po śmierci córki.

Dowód:

1. Pismo powódki z dnia 20 stycznia 2014 r. k. 18-14,
2. Pismo pozwanej z dnia 17 lutego 2014 r., k. 25-26.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo I. Z. zasługuje na uwzględnienie co do zasady.

Zdaniem Sądu strona pozwana na podstawie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ponosi odpowiedzialność za naruszenie dobra osobistego powódki jakim była więź emocjonalna i rodzinna matki z córką.

W niniejszej sprawie odpowiedzialność strony pozwanej (...) Zakładu (...) w W. opiera się na art. 822 k.c. w związku z art. 436 § 1 k.c., 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. oraz przepisach ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U.03.124.1152 ze zm.).

Zgodnie z art. 822 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Zgodnie natomiast z art. 822 § 4 k.c. uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela.

Zgodnie z art. 436 § 1 k.c. odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch pojazdu ponosi samoistny posiadacz mechanicznego środka komunikacji poruszanego za pomocą sił przyrody chyba, że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności.

Zgodnie z art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Przepis art. 448 k.c. stanowi zaś, że w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Zgodnie natomiast z art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia.

W niniejszej sprawie bezsporne pozostaje, że posiadacz pojazdu, którego ruchem została w dniu 24 stycznia 2000 r. wyrządzona powódce krzywda, posiadał ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej u strony pozwanej tj. w (...) Zakładzie (...), a szkoda jaką poniosła powódka powstała w związku z ruchem tego pojazdu. Bezspornym w niniejszej sprawie był również rozmiar krzywdy jaką doznała powódka po utracie osoby najbliższej.

Spornym była zas podstawa żądania roszczenia oraz jego wysokość.

Nie można się zgodzić ze stanowiskiem strony pozwanej, że w niniejszej sprawie brak podstawy prawnej dla zasądzenia zadośćuczynienia na rzecz powódki.

Sąd podzielił ugruntowane już stanowisko Sądu Najwyższego, a wyrażone w uzasadnieniu wyroku z dnia 14 stycznia 2010 r. (IV CK 307/2009). Spowodowanie śmierci osoby bliskiej niewątpliwie może stanowić naruszenie dóbr osobistych członków rodziny zmarłego, jakimi są prawo do życia w rodzinie oraz utrzymania więzi emocjonalnych i rodzinnych, i co za ty idzie uzasadniać im przyznanie zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. (por. też uzasadnienie wyroku z 15 marca 2012 r. w sprawie I CSK 314/11). Po wprowadzeniu do kodeksu cywilnego art. 446 § 4 k.c. podstawę dochodzenia zadośćuczynienia za krzywdę doznaną stanowi właśnie ten przepis, co zdaniem sądu nie wyklucza dochodzenia roszczenia na zasadach ogólnych tj. art. 448 w zw. z art. 24 § 1 k.c. Gdy śmierć nastąpiła przed dniem 3 sierpnia 2008 r. w skutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, Sąd może przyznać najbliższemu członkowi rodziny zmarłego zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę jedynie po stwierdzeniu

zaistnienia przesłanek z art. 448 w związku z art. 24 § 1 k.c. (por. uzasadnienie uchwały Sadu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 r. w sprawie III CZP 32/11, OSNC 2012/1/10).

Jak wskazuje się w doktrynie, przesłankami ochrony dóbr osobistych, które muszą być spełnione łącznie, są: istnienie dobra osobistego, zagrożenie lub naruszenie tego dobra oraz bezprawność zagrożenia lub naruszenia. Przy czym pierwsze dwie przesłanki udowodnić musi powód dochodzący ochrony, natomiast pozwany winien bronić się wykazując, że jego działanie było zgodne z prawem, albowiem obowiązuje domniemanie bezprawności. Przepis art. 24 k.c. nie wymaga dla odpowiedzialności winy sprawcy.

Katalog dóbr osobistych wymieniony w art. 23 jest katalogiem otwartym i jak wskazano wyżej do jego katalogu zalicza się również prawo do życia w rodzinie, posiadania więzi rodzinnych i emocjonalnych. Rodzicielstwo zostało wymienione wśród katalogu praw znajdujących się pod ochroną Rzeczypospolitej Polskiej w art. 18 Konstytucji, tym samym zostało uznane przez ustawodawcę za podstawowe dla funkcjonowania społeczeństwa. Poza sporem pozostaje fakt zerwania tej więzi oraz bezprawność czynu powodującego jej zerwanie. Tym samym powódka udowodniła spełnienie przesłanek zasądzenia zadośćuczynienia.

Art. 34 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, stanowi, że z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia. Ani z przepisów ustawy, ani z umowy nie wynika, by odpowiedzialność ubezpieczyciela za szkodę w postaci naruszenia dóbr osobistych osób najbliższych osoby zmarłej, wywołane śmiercią na skutek wypadku spowodowanego przez kierującego pojazdem mechanicznym, za którą on sam ponosi odpowiedzialność, była wyłączona. Tym bardziej nie wynika to z treści przytoczonego artykułu. Pojęcie szkody we wskazanym przepisie należy bowiem rozumieć szeroko, jako obejmujące uszczerbek o charakterze majątkowym oraz krzywdę – niemajątkową postać szkody. Tym samym odszkodowanie przypadające z tytułu ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej obejmuje zarówno odszkodowanie za szkody majątkowe na osobie i mieniu, jak i zadośćuczynienie za krzywdę (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia z dnia 24 lipca 2014 r. w sprawie ACa 134/14).

Sąd podzielił stanowisko pozwanego i skorygował wartość dochodzonego przez powódkę zadośćuczynienia. Podkreślenia wymaga, że z natury rzeczy nie da się precyzyjnie ustalić wartości tego świadczenia, jak w przypadku odszkodowania. Niemniej i w tym wypadku należy wziąć pod uwagę pewne obiektywne mierniki. Na rozmiar krzywdy mają przede wszystkim wpływ: dramatyzm doznań osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem tego odejścia (np. nerwicy, depresji), roli w rodzinie pełnionej przez osobę zmarłą, stopień w jakim pokrzywdzony będzie umiał się znaleźć w nowej rzeczywistości i zdolności jej zaakceptowania, leczenie doznanej traumy, wiek pokrzywdzonego (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 16 października 2012 r. w sprawie I ACa 435/12).

Powódka I. Z. i zmarła D. P. były silnie związane emocjonalnie.

Zmarła miała częsty i dobry kontakt z matką. Łączyła je silna więź matki z córką, która również przekładała się na ciepły kontakt z wnuczką powódki, a córka zmarłej.

Powódka na skutek przebytego traumatycznego zdarzenia, jakim była śmierć córki w sile wieku, doświadczyła negatywnych skutków w funkcjonowaniu psychicznym i społecznym. Po śmierci córki pojawiły się stany emocjonalne jak smutek, rozpacz, brak zgody na śmierć osoby najbliższej. Zrozumiałym jest, że śmierć dziecka jest dla matki niezwykle traumatycznym przeżyciem, tym bardziej gdy następuje nagle i nieoczekiwanie. Śmierć dziecka przed rodzicem sprzeciwia się bowiem naturalnemu biegowi rzeczy. Sytuacja ta niewątpliwie wprowadziła w życie powódki brak spójności, spowodowała nieodwracalne zmiany osobowości, jakim są zamknięcie w sobie, drażliwość, nerwowość, łatwość wpadania w przygnębienie. Należy również mieć na uwadze fakt, że niewątpliwie śmierć córki

była jednym z powodów utraty kontaktu z wnuczką, choć pewnie nie jedynym (tu należy jedynie wspomnieć o innych czynnikach takich jak ponowny ożenek zięcia, osiągnięcie pełnoletności przez wnuczkę).

Sąd wziął pod uwagę również fakt, że w chwili śmierci D. P. była w pełni ukształtowaną 38-letnią osobą, prowadzącą odrębne gospodarstwo domowe wraz z mężem i córką. Oznacza to że więź z matką nie była centralną relacją w jej życiu. Należało również wziąć pod uwagę fakt, że zmarła nie była jedynym dzieckiem powódki, a jednym z trojga.

Biorąc wymienione okoliczności pod uwagę sąd doszedł do przekonania, że odpowiednim do rozmiaru krzywdy będzie przyznanie zadośćuczynienia w wysokości 20.000 zł i oddalenie powództwa w pozostałym zakresie.

Żądanie zasądzenia odsetek od dnia 18 lutego 2014 r. tj. od dnia następnego po dniu wydania decyzji odmawiającej wypłaty zadośćuczynienia powódce, jest zasadne w świetle art. 455 k.c., który stanowi że świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania świadczenia bezterminowego jakim niewątpliwie jest zadośćuczynienie.

Orzeczenie o kosztach uzasadnia art. 100 w zw. z art. 99 k.p.c., zgodnie z którym **w** razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Sąd może jednak włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu. W niniejszej sprawie pozwany zwalczał powództwo co do zasady, kwestią wtórną tym samym była dla niego wysokość zadośćuczynienia. Skoro zatem sąd uznał jego stanowisko za nieuprawnione, pozwany przegrał proces co do zasady. Tym samym zachodzą podstawy do obciążenia go w całości kosztami procesu. Niezależnie bowiem od wysokości żądanego i ostatecznie zasądzanego świadczenia, stanowisko pozwanego było jednoznaczne. Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się jego wynagrodzenie według złożonego spisu kosztów, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego radcy prawnego, koszty sądowe oraz koszty nakazane przez sąd osobistego stawiennictwa strony. Zgodnie z § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r., Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.) stawka minimalna wynagrodzenia radcy prawnego w sprawach o wartości przedmiotu sporu od 10.000 zł do 50.000 zł wynosi 2.400 zł. Takie też wynagrodzenie zasądzono od strony pozwanej na rzecz powódki, albowiem stopień skomplikowania sprawy nakład pracy pełnomocnika nie uzasadniał przyznania ich w wysokości dwukrotności tej stawki. Sąd uwzględnił również koszt osobistego stawiennictwa pełnomocnika na posiedzeniach wyznaczonych na rozprawę.

Orzeczenie pkt III wyroku uzasadnia art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.2010.90.594 ze zm.), który stanowi, że kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. W tym zakresie sąd uznał za zasadne obciążenie pozwanej kosztami w stosunku do zasądzanego roszczenia.

Wobec powyższego, na podstawie przytoczonych przepisów orzeczono jak w sentencji.